KOMISJONI OTSUS (EL) 2019/293,

8. november 2018,

riigiabi SA.43785 (2018/C) (ex 2015/PN, ex 2018/NN) kohta, mida Rumeenia andis äriühingu Complexul Energetic Hunedoara restruktureerimiseks

(teatavaks tehtud numbri C(2018) 7308 all)

(Ainult rumeeniakeelne tekst on autentne)

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 108 lõike 2 esimest lõiku,

võttes arvesse Euroopa Majanduspiirkonna lepingut, eriti selle artikli 62 lõike 1 punkti a,

olles kutsunud huvitatud isikuid üles esitama märkusi vastavalt eespool nimetatud sätetele ([1])

ning arvestades järgmist:

1. MENETLUS

(1) Komisjon teavitas 12. märtsi 2018. aasta kirjaga Rumeenia ametiasutusi, et ta on otsustanud algatada Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 108 lõike 2 kohase menetluse (edaspidi „menetluse algatamise otsus“) seoses äriühingule Complexul Energetic Hunedoara S.A. (edaspidi „äriühing CE Hunedoara“) antud restruktureerimisabiga. Menetluse algatamise otsusele eelnesid teatised ja kontaktid komisjoni ja Rumeenia ametiasutuste vahel seoses äriühingule CE Hunedoara või tema eellastele antud riigiabiga, mida on täpsemalt kirjeldatud menetluse algatamise otsuses ja punktis 2.1.

(2) Komisjoni otsus menetluse algatamise kohta avaldati *Euroopa Liidu Teatajas* ([2]). Komisjon kutsus huvitatud isikuid üles esitama märkusi otsuse kohta.

(3) Rumeenia ametiasutused esitasid 15. mail 2018. aastal märkused menetluse algatamise otsuse kohta. Huvitatud isikud komisjonile märkuseid ei esitanud. Lisaks 15. mail 2018. aastal saadud märkustele korraldas komisjon Rumeenia ametiasutustega 31. juulil 2018. aastal ka videokonverentsi.

2. ABI ÜKSIKASJALIK KIRJELDUS

2.1. Varasemad otsused seoses äriühinguga CE Hunedoara

(4) Komisjon oli 22. veebruaril 2012. aastal otsustanud mitte esitada vastuväiteid kavandatud abi kohta kogusummas 1 169 miljonit Rumeenia leud (umbes 251,3 miljonit eurot), mis oli ette nähtud riikliku kivisöeettevõtja JSC Petrosani seitsmest söekaevandusest nelja sulgemiseks ([3]) (edaspidi „söekaevandustele antud esimest abi käsitlev otsus“). Nimetatud otsuses leidis komisjon, et kavandatud abi oli kokkusobiv siseturuga vastavalt nõukogu otsusele 2010/787/EL ([4]) (edaspidi „nõukogu otsus söekaevandustele antava abi kohta“).

(5) Komisjon oli 20. aprillil 2015. aastal leidnud, et äriühingud Electrocentrale Paroşeni ja Electrocentrale Deva – kaks elektrienergia tootmisega tegelenud ettevõtjat, kelle ühendamise teel loodi 2012. aastal äriühing CE Hunedoara – olid saanud aastatel 2009–2011 riigilt tegevusabi, mis ei olnud kokkusobiv siseturuga. Oma otsuses ([5]) (edaspidi „otsus siseturuga kokkusobimatu abi kohta“) nõudis komisjon, et Rumeenia ametiasutused

([1]) ELT C 158, 4.5.2018, lk 47.
([2]) Vt allmärkus nr 1.
([3]) ELT C 23, 25.1.2013, lk 3.
([4]) Nõukogu 10. detsembri 2010. aasta otsus 2010/787/EL konkurentsivõimetute söekaevanduste sulgemise soodustamiseks antava riigiabi kohta (ELT L 336, 21.12.2010, lk 24).
([5]) Komisjoni 20. aprilli 2015. aasta otsus (EL) 2015/1877 tariifide kohta, mis S.C. Hidroelectrica S.A. Romania kehtestas ettevõtjatele S.C. Termoelectrica S.A. ja S.C. Electrocentrale Deva S.A. – SA.33475 (12/C) (ELT L 275, 20.10.2015, lk 46), põhjendused 117–124.

nõuaksid abi koos intressidega tagasi äriühingult CE Hunedoara kui kahe elektrienergia tootmisega tegelenud ettevõtja järglaselt, juhul kui abisaajad abi tagasi ei maksa. Rumeenia ametiasutused esitasid 10. juunil 2015. aastal teabe, millest ilmnes, et äriühing CE Hunedoara oli kandnud Rumeenia energeetikaministeeriumile üle 34 785 015,45 Rumeenia leud (umbes 7,48 miljonit eurot), mis kattis tagasinõutava abi summa ja intressi, ning seega oli abi tagasinõudmist käsitlev otsus rakendatud.

(6) Komisjon otsustas 21. aprillil 2015. aastal mitte esitada vastuväiteid seoses riigiabiga, mida kavandati anda äriühingule CE Hunedoara sihtotstarbelise laenuna summas kuni 167 miljonit Rumeenia leud (umbes 37,7 miljonit eurot) ([6]) (edaspidi „päästmisabi andmise otsus“) ([7]). Nimetatud otsuses leidis komisjon, et laenud kujutasid endast päästmisabi äriühingule CE Hunedoara, ning tunnistas abi kokkusobivaks siseturuga vastavalt suunistele raskustes olevate mittefinantsettevõtjate päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta (edaspidi „suunised päästmis- ja restruktureerimisabi kohta“) ([8]), võttes arvesse mitmeid Rumeenia ametiasutuste võetud kohustusi (vt põhjendused 120 ja 123).

(7) Rumeenia ametiasutused esitasid 21. oktoobril 2015. aastal, st kuus kuud pärast päästmisabi andmise otsuse tegemist äriühingu CE Hunedoara restruktureerimiskava (edaspidi „esimene restruktureerimiskava“) ([9]). Rumeenia ametiasutuste eesmärk oli pikendada päästmisabi andmise otsuse objektiks oleva päästmisabi tagasimaksmise perioodi ja anda äriühingule CE Hunedoara restruktureerimisabi esimeses restruktureerimiskavas esitatud kulude rahastamiseks. 3. detsembril 2015. aastal edastatud kirjaga andsid Rumeenia ametiasutused teada oma kavatsusest esitada nelja nädala pärast teavet restruktureerimisabi kohta. Järgmisel päeval avas komisjon ametlikult toimiku SA.43785 (2015/PN) seoses äriühingule CE Hunedoara antava restruktureerimisabiga.

(8) Rumeenia ametiasutused andsid 8. jaanuaril 2016. aastal ette teada oma kavatsusest anda äriühingule CE Hunedoara restruktureerimisabi uue restruktureerimiskava alusel, mida oli esimese restruktureerimiskavaga võrreldes muudetud (edaspidi „muudetud restruktureerimiskava“), ning esitasid täiendava toetava teabe, mida omakorda täiendati 11. jaanuaril 2016. aastal. 12. jaanuaril 2016. aastal toimus Rumeenia ametiasutustega kohtumine seoses esitatud teabega.

(9) Rumeenia ametiasutustele anti 15. jaanuaril 2016. aastal teada, et enne seda, kui nad kavatsevad abist ametlikult teada anda, oleks soovitatav kavandatavat restruktureerimisabi ja esimest restruktureerimiskava olulisel määral muuta. Pärast seda ei esitanud Rumeenia ametiasutused ühtegi uut restruktureerimiskava.

(10) Äriühinguga CE Hunedoara seoses algatati 2016. aasta jaanuaris Rumeenia õigusaktide alusel ametlik maksejõuetusmenetlus, mille siseriiklik kohus küll hiljem peatas.

(11) Seejärel leidsid Rumeenia ametiasutused, et kuna äriühing CE Hunedoara lõpuks likvideeritakse, siis oleks vajalik ajutiselt jätkata mõnede elektrienergia tootmise üksuste ja söekaevanduste tööd ning edasi osutada seotud söekarastusteenuseid, mida toetati energiatootmisega seotud kulude hüvitamise kaudu. Tuginedes neile kaalutlustele ja uutele plaanidele selle kohta, kes on tulevikus äriühingu CE Hunedoara võimalik(ud) järeltulija(d), kes hakkab/hakkavad kasutama osa tema varast, esitasid Rumeenia ametiasutused komisjoni palvel teavet 12. mail 2016, videokonverentsil 18. mail 2016 ning 9., 25. ja 29. augustil 2016, 12. oktoobri 2016. aasta kohtumisel ning samuti 9. novembril 2016, 17. mail 2017 ja 1. septembril 2017. 17. mail 2017. aastal esitatud teave sisaldas eelkõige äriühingu CE Hunedoara lõpliku likvideerimise ajakava.

(12) Eraldi esitatud teatise alusel otsustas komisjon 24. novembril 2016. aastal mitte esitada vastuväiteid 447,8 miljoni Rumeenia leu (umbes 96,2 miljonit eurot) suurusele abile, mida kavatseti anda äriühingule CE Hunedoara selleks, et sulgeda neljast söekaevandusest kaks, mida äriühing ikka veel käitas ja mis ei olnud söekaevandustele antud esimest abi käsitleva otsuse objektiks ([10]) (edaspidi „söekaevandustele antud teist abi käsitlev otsus“). Nimetatud otsuses leidis komisjon, et kavandatud abi on kokkusobiv siseturuga vastavalt nõukogu otsusele söekavandustele antava abi kohta.

2.2. **Abisaaja: äriühing CE Hunedoara**

(13) Äriühing CE Hunedoara on vertikaalselt integreeritud elektritootja, kelle peakontor asub Hunedoara maakonnas Petroșanis. Tema aktsiad kuuluvad täielikult Rumeenia riigile. Äriühing CE Hunedoara kasutab peamiselt

([6]) Käesolevas otsuses teavitamise eesmärgil kasutatud vahetuskurss on järgmine: RON/EUR = 0,215 (31. jaanuar 2018).
([7]) Komisjoni 21. aprilli 2015. aasta otsus seoses juhtumiga SA.41318 (2015/N) – Rumeenia – *Notification of the rescue aid to Complexul Energetic Hunedoara* (ELT C 203, 19.6.2015, lk 5).
([8]) ELT C 249, 31.7.2014, lk 1.
([9]) Seda kava arutati ka Rumeenia ametiasutustega 23. oktoobril 2015. aastal toimunud kohtumisel.
([10]) Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 raames antava riigiabi lubamine – Juhud, mille suhtes komisjonil ei ole vastuväiteid (ELT C 127, 21.4.2017, lk 1).

kohalikku kivisütt, mida ta kaevandab oma söekaevandustest eesmärgiga toota elektrienergiat ümbruskonnas asuvatele linnadele. Äriühingu kahe elektrijaama – Deva ([11]) ja Paroșeni ([12]) ülesseatud nimivõimsus kokku on 1 225 MW. Äriühing CE Hunedoara toodab umbes 4,2 % Rumeenias tarbitavast elektrienergiast ning samas on ta ainus suurem elektritootja riigi kesk- ja loodeosas. Äriühingul on umbes 6 600 töötajat, kellest 1 750 on seotud elektritootmisega ja 4 700 kaevandamisega.

(14) Äriühing CE Hunedoara asutati 2012. aasta novembris kahe raskustesse sattunud ja nüüdseks likvideeritud riikliku ettevõtte – Electrocentrale Paroșeni ja Electrocentrale Deva (edaspidi „eellased“) ühendamise teel. Pärast riikliku söeettevõtja JSC Petrosani likvideerimist plaaniti käiku jätta neli söekaevandust, mis ei pidanud saama sulgemisabi söekaevandustele antud esimest abi käsitleva otsuse alusel. Need kaevandused ning äriühingute Electrocentrale Paroșeni ja Electrocentrale Deva elektrijaamad, asjaomane halduspersonal ja kinnisvara ühendati äriühinguga CE Hunedoara, sest peaaegu kogu nelja söekavanduse tarnitud kivisöe kasutasid äriühingud Electrocentrale Paroșeni ja Electrocentrale Deva ära kütusena elektri- ja soojusenergia tootmisel. Konkreetsemalt:

— alguses võttis äriühing CE Hunedoara eellastelt üle tootmisega seotud varad ja kohustused. Mõlemad äriühingud ei suutnud järjepidevalt müüa elektrienergiat Rumeenias konkurentsivõimeliste turuhindadega ning said siseturuga kokkusobimatut tegevusabi aastatel 2009–2011 summas 22,62 miljonit Rumeenia leud ja 3,65 miljonit Rumeenia leud (umbes 5,6 miljonit eurot kokku), mille komisjon käskis siseturuga kokkusobimatut abi käsitlevas otsuses Rumeenia ametiasutustel koos intressidega tagasi nõuda äriühingult CE Hunedoara, sest nimetatud äriühing oli abisaajatega seotud majandusliku ja õigusliku järjepidevuse kaudu ([13]);

— seejärel võttis äriühing CE Hunedoara 2013. aasta augustis üle riikliku söeettevõtja JSC Petrosani seitsmest söekaevandusest neli. Kuni 2011. aastani käitas riiklik söeettevõtja JSC Petrosani seitset kaevandust, millest kolm said sulgemisabi söekaevandustele antud esimest abi käsitleva otsuse alusel. Neli ülejäänud kaevandust, mis hiljem ühendati äriühinguga CE Hunedoara, olid väidetavalt elujõulised. Need neli söekaevandust ja muud tootmisvarad anti üle äriühingule CE Hunedoara ühegi kohustuseta, eelkõige ilma umbes 1,2 miljardi euro suuruse laenuta, mis oli varem tekkinud riigi või teiste avalik-õiguslike asutuste ees ning mis peamiselt tulenes maksmata maksudest ja hüvitistest. Kogunenud võlga ei võetud nelja kaevanduse elujõulisuse hindamisel arvesse. Komisjon märkis Rumeenia kohustust teavitada riigiabi eeskirjade alusel vajaduse korral riigi võetud mis tahes meetmetest, mis on seotud riigile võlgnetavate summadega. Rumeenia ei andnud teada menetlusest, ([14]) mille tulemusel anti neli söekaevandust äriühingule CE Hunedoara võlakohustust üle andmata.

2.3. **Äriühingu CE Hunedoara majandus- ja finantstulemused**

2.3.1. *Tegevustulemused*

(15) Rumeenia energiaturu reguleeriva asutuse sõnul ([15]) oli äriühingu CE Hunedoara osakaal elektrienergia netotootmises aastatel 2013–2015 järgmine.

Tabel 1

Äriühingu CE Hunedoara kogupanus elektrienergia tootmisse aastatel 2013–2015 võrreldes kogutootmismahuga

Elektritootja	Kasutatud võimsus (MW)			Toodetud elektrienergia kokku (TWh)		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
CE Hunedoara	1 110 (6 %)	998 (5 %)	1 063 (5 %)	3 (5 %)	2,7 (4 %)	1,84 (2,9 %)
Turumaht	18 142 (100 %)	18 448 (100 %)	19 086 (100 %)	55,8 (100 %)	62 (100 %)	62,6 (100 %)

([11]) Ehitatud kahes etapis: esimene osa aastatel 1969–1971 ja teine osa aastatel 1977–1980 – vt *GMC Insolvency Consultingu* 2016. aasta märtsi aruanne, lk 37, cigmc.ro/files/Raport%20art.%2097.pdf.

([12]) Ehitatud kahes etapis: esimene osa aastatel 1956–1959 ja teine osa aastatel 1962–1964 – vt avalikult kättesaadav teave veebisaidil https://uzinaparoseni.wordpress.com/.

([13]) Otsus siseturuga kokkusobimatu abi kohta; vastu võetud 20. aprillil 2015; põhjendused 84, 88–90, 98 ja 117–124. 21. aprilli 2015. aasta otsus päästmisabi andmise kohta; põhjendused 13 ja 63.

([14]) Söekaevandustele antud esimest abi käsitlev otsus; vastu võetud 22. veebruaril 2012; põhjendused 4–10.

([15]) ANRE aastaaruanded 2013, 2014 ja 2015; kättesaadavad järgmisel veebisaidil: http://www.anre.ro/en/about-anre/annual-reports-archive. Vt ka Transelectrica andmed iga üksuse koguvõimsuse ja kättesaadava ülesseatud tootmisvõimsuse kohta peamiste energiaallikate kaupa; kättesaadavad järgmisel veebisaidil: http://transelectrica.ro/web/tel/productie.

(16) Rumeenias toodavad elektrienergiat eri liiki elektrijaamad, kelle tootmiskulud on erinevad. Alates 2012. aasta juulist kaubeldakse elektrienergiaga hulgimüügitasandil börsil, st hetketurgudel ja forvardite turul Rumeenia elektrienergia börsil (edaspidi „OPCOM“).

(17) Elektrijaama käitamisel on oluline kriteerium võrrelda järgmise päeva turuhinda ja selle elektrijaama elektritootmise piirkulusid. Soojuselektrijaama puhul on peamised piirkulud kütusekulud, heitkoguste sertifikaatidega seotud kulud ja tegevusega seotud piirkulud.

(18) Äriühing CE Hunedoara andis teada järgmistest keskmistest tootmiskuludest: 274,27 Rumeenia leud / MWh (umbes 59 eurot/MWh) 2013. aastal, 310,19 Rumeenia leud / MWh (umbes 67 eurot/MWh) 2014. aastal ja 358,90 Rumeenia leud / MWh (umbes 77 eurot/MWh) 2015. aastal. Lisaks oli kivisöe (kütuse) kaevandamise keskmine kulu äriühingu CE Hunedoara jaoks umbes 126 Rumeenia leud / MWh (umbes 27 eurot/MWh), kusjuures turul oli kivisöe hind umbes 40 Rumeenia leud / MWh (umbes 9 eurot/MWh) ([16]).

(19) Samas elektrienergia kaalutud keskmine aastahind järgmise päeva turul OPCOMil oli järgmine: 165,06 Rumeenia leud / MWh (umbes 35 eurot/MWh) 2013. aastal, 158,93 Rumeenia leud / MWh (umbes 34 eurot/MWh) 2014. aastal ja 166,35 Rumeenia leud / MWh (umbes 36 eurot/MWh) 2015. aastal. Ka OPCOMi kahepoolsete lepingute tsentraliseeritud turul jäi elektrienergia keskmine aastahind aastatel 2013–2015 vahemikku 182,94 Rumeenia leud / MWh (umbes 39 eurot/MWh) kuni 162,41 Rumeenia leud / MWh (umbes 35 eurot/MWh) ([17]). Teisisõnu, aastatel 2013–2015, mil väljastati asjaomased laenud, olid äriühingu CE Hunedoara keskmised tootmiskulud 66–116 % suuremad hindadest, millega elektrienergiaga kaubeldi järgmise päeva turul, ning 50–121 % suuremad hindadest Rumeenia elektrienergia börsi kahepoolsete lepingute tsentraliseeritud turul.

(20) Võib märkida, et selliste turuhindade puhul ei saanud äriühing CE Hunedoara tegutseda kestvalt kasumlikult, sest järgmise päeva turu hinnad ja forvardite turu hinnad olid äriühingu CE Hunedoara tootmiskuludest madalamad. Konkurentsile avatud elektrienergiaturul võiks eeldada, et mis tahes toodangut müüakse kasumi saamiseks piirkuludest kõrgema hinnaga. Kuid äriühing CE Hunedoara ei suutnud seda – mõningate eranditega – ilmselgelt teha alates asutamisest ning selle kohta annab tunnistust äriühingu suutmatus säästa piisavalt tegevustulu, et soetada aastatel 2014 ja 2015 vajalikke heitkoguste sertifikaate. Söeküttel töötavad elektrijaamad toimivad tavaliselt kui baaskoormusel töötavad elektrijaamad, st nende koormustegur on 70 % või rohkem ([18]). Kuid tabelis 1 esitatud elektrienergia tootmist käsitlevatest andmetest nähtub, et äriühingu CE Hunedoara koormustegur oli 2013. ja 2014. aastal 30,8 % ning langes alla 20 % 2015. aastal. Seda võib selgitada asjaoluga, et tootmisvarad söekaevanduste ja kahe elektrienergiajaama kujul, mis ühendati äriühinguga CE Hunedoara 2012. aasta novembris, olid need samad, mida varem käitasid raskustesse sattunud eellased, ning neid ei olnud mis tahes viisil märkimisväärselt tootmise või tehnoloogia seisukohast täiustatud tootmiskulude vähendamiseks. Selle tulemusel müüs äriühing CE Hunedoara oma toodangut hinnaga 199,22 Rumeenia leud / MWh (umbes 43 eurot/MWh) 2013. aastal, 167,68 Rumeenia leud / MWh (umbes 36 eurot/MWh) 2014. aastal ja 181,52 Rumeenia leud / MWh (umbes 39 eurot/MWh) 2015. aastal ([19]) ning sarnaselt oma eellastele ei suutnud ta teenida piisavalt kasumit, et katta nii tegevuskulud kui ka võlg, sealhulgas võlg avalik-õiguslikele asutustele, nagu on näidatud tabelis 2.

2.3.2. *Finantstulemused*

(21) Nagu tabelist 2 nähtub, teenis äriühing CE Hunedoara 2012. aastal, st esimesel tegevusaastal kasumit (puhastulu) 37,9 miljonit Rumeenia leud (umbes 8,1 miljonit eurot). Kuid alates 2013. aastast, mil võeti üle neli kivisöekaevandust ja sellega seotud söekarastusüksus, hakkas kasvama äriühingu kahjum, mis 2013. aastal oli 147,6 miljonit Rumeenia leud (31,7 miljonit eurot) ja 2014. aastal 352,3 miljonit Rumeenia leud (76 miljonit eurot), kusjuures samas hakkasid halvenema äriühingu sellised finantsnäitajad nagu tegevustulu, võlgade ja omakapitali suhe ning likviidsus. 2015. aasta lõpuks oli äriühingu CE Hunedoara omakapital negatiivne, st – 1 082,6 miljonit Rumeenia leud (– 232,7 miljonit eurot). 2017. aasta lõpuks oli negatiivne omakapital kahekordistunud, jõudes – 2 842,7 miljoni Rumeenia leuni (–611,18 miljonit eurot). Alates 2013. aastast oli äriühingu tegevustulemus negatiivne ning äriühing pidi vabastama rahavoogusid, et teenindada pangalaenude tagasimakseid ja muid makseid, kusjuures sinna hulka ei ole arvatud riigi mitteärilistele organitele, näiteks maksuasutustele võlgnetavat täiendavat võlga.

([16]) Äriühing CE Hunedoara, juhatuse aruanded aastate 2013, 2014 ja 2015 kohta; kättesaadavad järgmisel veebisaidil: http://www.cenhd.ro/index.php/situatii-financiare/.

([17]) OPCOMi aastaaruanded 2013, 2014 ja 2015; kättesaadavad järgmisel veebisaidil: https://www.opcom.ro/compania/compania.php?lang=ro&id=6.

([18]) Vt nt seoses juhtumiga otsuses SA.38760 (2016/C) esitatud koormustegurid (ELT C 46, 5.2.2016, lk 19).

([19]) http://www.cenhd.ro/images/File/Situatii%20financiare/2013/Raportul%20administratorilor%20-%202013.pdf, lk 3.
http://www.cenhd.ro/images/File/Situatii%20financiare/2014/Raportul%20administratorilor%20-%202014.pdf, lk 3.
http://www.cenhd.ro/images/File/Situatii%20financiare/2015/Raportul%20administratorilor%20-%202015.pdf, lk 11.

Tabel 2

Äriühingu CE Hunedoara finantstulemused aastatel 2012–2017

Miljonit Rumeenia leud	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Kogutulu	249,4	1 061,1	691,5	574,74	448,4	568,7
Tegevuskasum/-kahjum (EBITDA)	20,2	– 167,1	– 341,7	– 1 647,6	– 838,2	– 744,6
Puhastulu/-kahjum	37,9	– 147,6	– 352,3	– 1 661,6	– 858,4	– 768,8
Aktsiakapital	203,4	349,8	354,5	354,5	354,5	354,5
Omakapital	678,7	980,1	629,3	– 1 082,6	– 2 071,3	– 2 842,7
Pikaajaline võlg	170,0	269,5	258,7	270,5	245,4	237,4
Muud võlad, sealhulgas maksuvõlad	72,3	243,2	371,6	726,7	922,2	1 099,1

Allikas: www.cenhd.ro; avalikult kättesaadavad finantsaruanded, millega tutvuti 2018. aasta juunis.

(22) Hiljemalt 2015. aasta aprilliks oli äriühing CE Hunedoara täitnud kriteeriumid, et alustada Rumeenia õigusaktide alusel kõiki võlakohustusi hõlmavat maksejõuetusmenetlust ([20]). 2016. aastal kohaldati äriühingu CE Hunedoara suhtes ajutiselt maksejõuetusmenetlust. 2016. aasta märtsis avaldas äriühingu CE Hunedoara pankrotihaldur aruande (edaspidi „pankrotihalduri aruanne“), mis sisaldas teavet äriühingu kohustuste kohta ning millest selgus, et äriühing oli riigi eri asutustele võlgu umbes 2 360 miljonit Rumeenia leud (umbes 507,4 miljonit eurot). See summa hõlmas muu hulgas käesoleva otsusega käsitletavaid laene ning samuti trahve, mille oli kehtestanud keskkonnaamet, sest äriühing ei olnud suutnud hankida endale saastekvoote ja taastuva energia sertifikaate, ning muid võlgasid riigile ja sotsiaalkindlustussüsteemi eelarvesse. Rumeenia ametiasutuste sõnul nõudis ka keskkonnaamet sarnaselt eraõiguslikele võlausaldajatele, et äriühing tagastaks talle võlgnetavad summad.

(23) Nagu ilmneb äriühingu CE Hunedoara aktsiapositsioonist, on äriühing põhimõtteliselt pankrotis, kuid jätkab tegevust selle arvelt, et ei tasu enamikku oma võlgadest ega täida oma maksukohustusi. Rumeenia ametiasutuste esitatud teabe kohaselt võib äriühingu CE Hunedoara likvideerimismenetlus kohaldatavate riiklike eeskirjade alusel kesta minimaalselt kolm aastat, kui selle algatab Rumeenia riik kui äriühingu aktsionär ja peamine võlausaldaja. Siiani ei ole riigi poolt ärikohtule esitatud maksejõuetustaotluste tulemusel äriühingut CE Hunedoara veel lõplikult maksejõuetuks kuulutatud.

2.4. **Äriühingule CE Hunedoara antud laenud**

(24) Menetluse algatamise otsuses uuris komisjon viit riiklikult rahastatud või toetatud laenu, mis olid antud äriühingule CE Hunedoara või millest sai kasu nimetatud äriühingu elektritootmisharu ning mis 30. juuniks 2016. aastaks kujutasid endast 337 107 835 Rumeenia leu (umbes 72,48 miljoni euro) suurust Rumeenia riigile tagastamata võlga, kusjuures see summa hõlmas nii tagastamata põhiosa, intressi, viiviseid ja muid kulusid. Tabelis 3 on esitatud Rumeenia ametiasutuste ajakohastatud teave nende laenudega seotud tagastamata summade kohta 31. märtsi 2018. aasta seisuga.

(25) Pärast menetluse algatamise otsuse tegemist esitasid Rumeenia ametiasutused laenulepingud, mille kohaselt olid peamised algsed laenutingimused järgmised.

a) Rahvusvahelise Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga (IBRD) laen, millele oli tagatise andnud Rumeenia riik rahandusministeeriumi kaudu (edaspidi „IBRD laen“)

(26) Nimetatud laen oli seotud Mintia elektrienergiajaama energiabloki nr 3 renoveerimise ja ajakohastamisega.

(27) Selleks võttis sõltumatu elektrienergiatootja RENEL (Regia Autonomă de Electricitate) Maailmapangalt 1995. aasta augustis 110 000 000 USA dollari suuruse laenu, millest 33 500 000 USA dollari suurune osa hiljem 2001. aasta veebruaris tühistati. 17. maiks 2001, mil IBRD lepingu peatas, oli kasutusse võetud krediidisumma kokku 10 930 016 USA dollarit.

([20]) 21. aprilli 2015. aasta otsus päästmisabi andmise kohta; põhjendused 14, 16 ja 17.

(28) 31. mail 2002 jätkas IBRD laenulepingut äriühinguga Electrocentrale Deva. Sellele lepingule andis garantii Rumeenia valitsus ning lepinguga nähti ette, et äriühing Electrocentrale Deva võib saada laenu kuni 69 908 805 USA dollarit (millest 1 162 752 USA dollarit hiljem 2005. aasta veebruaris tühistati).

(29) Laenu lõpptähtaeg oli 1. november 2015 ja maksegraafiku kohaselt pidi tagasimakseid tehtama kaks korda aastas (mais ja novembris) 14 aasta jooksul alates 2002. aastast.

(30) Intressimäär on võrdne saadud laenude rahastamiskuludega ja määratakse kindlaks eelmise poolaasta intressimäära alusel, millele lisatakse pool protsendipunkti; peale selle pidi äriühing Electrocentrale Deva maksma kasutusse võtmata krediidisummalt 0,25 % suurust kohustistasu.

b) Rumeenia Äripanga (BCR) laen, mille võttis rahandusministeerium äriühingu CE Hunedoara kasuks (edaspidi „BCRi laen“)

(31) Nimetatud laen võeti selleks, et rahastada 25 % suuremast projektist „Centrala Electrică Paroșeni“, mis oli seotud heitgaasi väävlitustamise rajatisega ning räbu ja tuha kogumise, transportimise ja hoiustamisega. Projekti teiste osade rahastamine tagati BRD laenuga (hõlmas 25 % kogukuludest – teave selle laenu kohta on esitatud punktis d) ja Euroopa Investeerimispanga (EIB) laenuga (hõlmas 50 % kogukuludest; menetluse algatamise otsuses seda laenu ei käsitleta).

(32) 3. detsembril 2013. aastal BCRi ja rahandusministeeriumi vahel sõlmitud laenulepinguga andis pank investeerimislaenu laenuvõtjale, kes andis selle seejärel edasi äriühingule CE Hunedoara 5. detsembril 2013. aastal sõlmitud all-laenulepingu alusel.

(33) Nii laenulepingu kui ka all-laenulepingu kohane põhiosa suurus oli sama, st 83 485 450 Rumeenia leud (st 17 950 000 eurot), mille pank andis esialgu rahandusministeeriumile, kes andis selle siis edasi äriühingule CE Hunedoara.

(34) Laenu lõpptähtaeg oli 15 aastat, kusjuures tähtaega pikendati kolm aastat. Maksegraafiku kohaselt pidi tagasimakseid tehtama kaks korda aastas 25 võrdses osas. Intressimäär oli 4,20 % aastas.

(35) Selle BCRi laenu tagatiseks seati hüpoteek äriühingu CE Hunedoara kinnis- ja vallasvarale koguväärtusega 93 323 204 eurot (st 417 481 353,09 Rumeenia leud), kusjuures selle laenu tagatis oli tagatiseks ka BRD laenule summas 14 700 000 eurot (st 68 369 000 Rumeenia leud), mida on käsitletud punktis d, aga ka seotud EIB laenule summas 32 650 000 eurot (st 151 855 150 Rumeenia leud), mida menetluse algatamise otsuses ei käsitleta.

(36) Selle BCRi laenuga seoses pidi äriühing CE Hunedoara maksma rahandusministeeriumile ka 2,5 % riskipreemiat – st 448 750 eurot, mis oli jagatud kaheksasse võrdsesse ossa – valitsemissektori võla riskifondi.

c) Rumeenia Arengupanga (BRD) laen, mille võttis rahandusministeerium ja mis anti all-laenulepinguga äriühingule CE Hunedoara (edaspidi „BRD laen“)

(37) Nimetatud laen võeti projekti „Centrala Electrică Paroșeni“ rahastamiseks.

(38) 19. mail 2014. aastal BRD ja rahandusministeeriumi vahel sõlmitud rahastamislepinguga andis pank laenu laenuvõtjale, kes andis selle seejärel edasi äriühingule CE Hunedoara 5. juunil 2014. aastal sõlmitud all-laenulepingu alusel.

(39) Nii eespool nimetatud rahastamislepingu kui ka all-laenulepingu põhiosa suurus oli sama, st 68 371 170 Rumeenia leud (umbes 14 700 000 eurot), mille pank andis esialgu rahandusministeeriumile, kes andis selle siis edasi äriühingule CE Hunedoara.

(40) Laenu lõpptähtaeg oli 15 aastat, kusjuures tähtaega pikendati kolm aastat. Maksegraafiku kohaselt pidi tagasimakseid tehtama kaks korda aastas 25 võrdses osas. Intressimäär oli 3,79 % aastas.

(41) Selle BRD laenu tagatiseks seati hüpoteek äriühingu CE Hunedoara kinnis- ja vallasvarale koguväärtusega 93 323 204 eurot (st 417 481 353,09 Rumeenia leud), kusjuures selle laenu tagatis oli tagatiseks ka BCRi laenule summas 17 950 000 eurot (umbes 83 485 450 Rumeenia leud), mida on käsitletud punktis c, aga ka seotud EIB laenule summas 32 650 000 eurot (umbes 151 855 150 Rumeenia leud), mida menetluse algatamise otsuses ei käsitleta.

(42) BRD laenu puhul pidi äriühing CE Hunedoara maksma ka rahandusministeeriumile 2,5 % riskipreemiat – st 367 000 eurot, mis oli jagatud kaheksaks osamakseks – valitsemissektori võla riskifondi.

(43) BRD laenuga ja BCRi laenuga rahastati investeeringuid Paroşeni elektrijaama keskkonnanormidega vastavusse viimiseks (tööstusheite direktiivis sätestatud ELi standardid). Nende investeeringutega ei olnud võimalik suurendada toodangut või vähendada tootmiskulusid, et saada täiendavat tegevustulu laenude tagasimaksmiseks. Need investeeringud olid eeltingimus selleks, et elektrijaam saaks jätkata tööd. Tegelikult toimus aastatel 2013–2014 Rumeenia riigile antud ja seejärel keskkonnanormidele vastavuse tagamiseks Rumeenia riigi poolt edasi antud eralaenude kasutuselevõtt sarnaselt juhtumile, mille puhul Rumeenia oli andnud toetust teise soojuselektrijaama sama liiki rajatisele (suitsugaasi väävlitustamine) 2010. aastal (CE Turceni) ja 2011. aastal (CE Craiova II) ning mille puhul toimus 2012. aastal teabevahetus Rumeenia ametiasutustega ([21]). Sellepärast tundub asjakohane järeldada, et keskkonnanormidele vastavuse tagamiseks riigi poolt antud BRD laen ja BCRi laen olid *de facto* toetused, nagu seda olid teistele elektrijaamadele 2011. ja 2012. aastal antud eelnevad laenud.

d) Laen, mis anti selleks, et maksta tagasi siseturuga kokkusobimatu abi, mis nõuti tagasi siseturuga kokkusobimatut abi käsitleva otsuse alusel; kapital ja intress (edaspidi „laen siseturuga kokkusobimatu abi tagasimaksmiseks“)

(44) Valitsuse 13. mai 2015. aasta erakorralise määruse nr 11 (laenu andmise kohta äriühingule CE Hunedoara S.A.) alusel sõlmisid rahandusministeerium, äriühing CE Hunedoara ning energeetika, VKEde ja ärikeskkonna ministeerium 9. juunil 2015. aastal laenulepingu.

(45) Selle lepingu kohaselt anti äriühingule CE Hunedoara laen põhisummaga 34 785 015 Rumeenia leud (umbes 7 478 778 eurot). Asjaomast laenu kasutati põhjenduses 5 osutatud siseturuga kokkusobimatu abi tagasimaksmiseks.

(46) Laenu lõpptähtaeg oli 90 päeva ning tuli seega tagasi maksta 8. septembril 2015. Laenu intressimääraks kehtestati kolme kuu ROBOR pluss 5 %, st 6,27 % aastas ning intress pidi jääma fikseerituks kogu laenuperioodiks.

(47) Kooskõlas eespool nimetatud valitsuse 13. mai 2015. aasta erakorralise määruse nr 11 artikli 2 lõikega 2 määrati tagatised väärtusega 49 380 000 Rumeenia leud (umbes 10 616 700 eurot), st 120 % laenust.

e) Laen, mis kujutab endast päästmisabi andmise otsuse alusel abi, ja intressid (edaspidi „päästmisabilaen“)

(48) Valitsuse 24. juuni 2015. aasta erakorralise määruse nr 22 (laenu andmise kohta äriühingule CE Hunedoara S.A.) alusel sõlmisid rahandusministeerium, äriühing CE Hunedoara ning energeetika, VKEde ja ärikeskkonna ministeerium 14. juulil 2015. aastal laenulepingu.

(49) Selle laenulepinguga nähti ette laen põhisummas 167 000 000 Rumeenia leud (umbes 35 905 000 eurot) äriühingule CE Hunedoara, kusjuures laen oli jagatud kahte ossa; esimene osa suurusega 98 476 900 Rumeenia leud (umbes 21 172 533 eurot) anti 20. juulil 2015, samas kui teist osa suurusega 68 523 100 Rumeenia leud (umbes 14 732 466 eurot) enam ei väljastatud, sest äriühing CE Hunedoara ei suutnud tagastada teist laenu, mis oli antud valitsuse erakorralise määruse nr 11/2015 alusel ja mis oli seotud siseturuga kokkusobimatut abi käsitleva otsuse alusel abi tagasimaksmisega (vt eespool punkt d).

(50) Päästmisabilaenu lõpptähtaeg oli kuus kuud, st aprillist septembrini 2015, kuid eespool selgitatud põhjustel väljastati äriühingule CE Hunedoara vaid laenu esimene osa.

(51) Laenu intressimääraks kehtestati kuue kuu ROBOR pluss 5 %, st 6,57 % aastas ning intress pidi jääma fikseerituks kogu laenuperioodiks.

(52) Kooskõlas eespool nimetatud valitsuse 24. juuni 2015. aasta erakorralise määruse nr 22 artikli 3 lõikega 3 määrati tagatised väärtusega 123 960 000 Rumeenia leud (umbes 26 651 400 eurot), st 120 % laenust.

2.5. **Menetluse algatamise põhjuste kirjeldus**

(53) Menetluse algatamise otsuses leidis komisjon algselt, et viis riigi rahastatud või toetatud laenu, mis anti äriühingule CE Hunedoara või millest nimetatud äriühing kasu sai ning mis olid 30. juuni 2016. aasta seisuga ikka veel tagastamata 337 miljoni Rumeenia leu (umbes 73 miljoni euro) ulatuses, võivad kujutada endast riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses.

([21]) SA. 33812 (2012/NN) – Rumeenia – Ebaseaduslik riigiabi kohustuslikele keskkonnaprojektidele.

(54) Samuti kahtles komisjon menetluse algatamise otsuses, kas on täidetud ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti c kohased restruktureerimisabi siseturuga kokkusobivust käsitlevad tingimused, mis on sätestatud suunistes päästmis- ja restruktureerimisabi kohta. Komisjon märkis, et Rumeenia ametiasutused ei olnud esitanud mõistliku aja jooksul äriühingu kohta kehtivat restruktureerimiskava ega selget likvideerimiskava ning et ei olnud võimalik kindlaks teha äriühingu CE Hunedoara panust restruktureerimiskuludesse ega ka konkurentsimoonutusi piiravaid meetmeid, mis on eeltingimused selleks, et restruktureerimisabi oleks kooskõlas suunistega päästmis- ja restruktureerimisabi kohta. Peale selle ei olnud äriühing CE Hunedoara tagasi maksnud päästmisabi ega ka laenu, mis oli antud talle selleks, et tagasi maksta eelmine siseturuga kokkusobimatu abi.

(55) Selleks, et hinnata, kas asjaomased laenud oleksid olnud äriühingule CE Hunedoara kättesaadavad finantsturgudel ja kas laenud anti turutingimustel, palus komisjon menetluse algatamise otsuses esitada Rumeenia ametiasutustel järgmise teabe:

— kaalutlused seoses äriühingu CE Hunedoara krediidivõimelisuse, võrdlusparameetrite ja reitingutega, mida Rumeenia ametiasutused võtsid arvesse oma toetuse tingimuste kindlaksmääramisel ja kehtestamisel, kusjuures lisatud peavad olema iga laenu andmise, edasiandmise või tagamise kuupäevasid tõendavad dokumendid;

— tõendid äriühingule CE Hunedoara aastatel 2012–2016 turul tegutsevate finantseerimisasutuste või pankade tehtud laenupakkumiste kohta, kusjuures täpsustatud peab olema, kas nõuti riigi või avaliku sektori tagatist; ning

— kogu teave, mis võib aidata hinnata viit laenu.

3. **RUMEENIA AMETIASUTUSTE MÄRKUSED**

(56) Rumeenia ametiasutused esitavad komisjoni menetluse algatamise otsusega seotud märkustes teabe ja mitmed tähelepanekud, mis on toodud allpool.

3.1. **Märkused tagastamata kapitali ja viie laenu puhul tagastamata summade kohta**

a) IBRD laen

(57) Alates 2014. aasta novembris tasumisele kuulunud osamaksest ei suutnud äriühing CE Hunedoara oma finantsraskuste tõttu makseid enam teha ning palus oma tagatise andjal, st rahandusministeeriumil tasuda tema asemel ülejäänud osamaksed.

(58) Rahandusministeerium maksis äriühingu CE Hunedoara tagatise andjana ülejäänud kolm osamakset (st 2014. aasta novembris, 2015. aasta mais ja 2015. aasta novembris) ning arvutas välja trahvid ja viivised, mille äriühing talle võlgnes. Äriühingul CE Hunedoara oli rahandusministeeriumile 31. märtsi 2018. aasta seisuga tagasi maksmata laen (mis koosnes kolmest osamaksest ning nendega seotud trahvidest ja intressist) summas 60 711 568 Rumeenia leud (umbes 13 052 987 eurot).

b) BCRi laen

(59) 2015. aasta oktoobris andis äriühing CE Hunedoara oma finantsraskuste tõttu rahandusministeeriumile teada, et ta ei suuda enam makseid tasuda. 31. detsembril 2017 oli äriühing CE Hunedoara rahandusministeeriumile võlgu 5 343 411 eurot (umbes 24 853 078 Rumeenia leud), mis koosnes võlgnetavast põhisummast, intressist ja riskipreemiast, ning lisaks veel 564 163 eurot (umbes 2 763 553 eurot), mis koosnes viivisest ja trahvidest.

(60) 31. märtsiks 2018 oli põhisummast (17 950 000 eurot; umbes 83 485 450 Rumeenia leud) tagastatud 2 154 000 eurot (umbes 10 018 254 Rumeenia leud) ning seega võlgneti veel 15 796 000 eurot (umbes 73 467 196 Rumeenia leud).

c) BRD laen

(61) 2016. aasta veebruaris andis äriühing CE Hunedoara oma finantsraskuste tõttu rahandusministeeriumile teada, et ta ei suuda enam makseid tasuda. 31. märtsil 2018 oli äriühing CE Hunedoara rahandusministeeriumile võlgu 3 000 357 eurot (umbes 13 955 150 Rumeenia leud), mis koosnes võlgnetavast põhisummast, intressist ja riskipreemiast, ning lisaks võlgneti veel viivis ja trahvid.

(62) 31. märtsiks 2018 oli põhisummast (14 700 000 eurot; umbes 68 371 170 Rumeenia leud) tagastatud 1 764 000 eurot (umbes 8 204 364 Rumeenia leud) ning seega võlgneti veel 12 936 000 eurot (umbes 60 166 806 Rumeenia leud).

d) Laen siseturuga kokkusobimatu abi tagasimaksmiseks

(63) 8. septembril 2015. aastal, mil saabus laenu lõpptähtaeg ja laenu ei tagastatud, arvestas rahandusministeerium iga hilinetud päeva eest intressi. 31. märtsiks 2018 oli äriühingu CE Hunedoara tagastamata võlg selle laenu puhul 42 339 794,26 Rumeenia leud (umbes 9 103 055 eurot), mis koosnes põhisummast 34 785 015 Rumeenia leud (umbes 7 478 778 eurot), laenuintressist summas 545 255,11 Rumeenia leud (umbes 117 229 eurot) ja viivisest summas 7 009 525,58 Rumeenia leud (umbes 1 507 048 eurot).

e) Päästmisabilaen

(64) Esimesest osamaksest summas 98 476 900 Rumeenia leud (umbes 21 172 533 eurot) kasutas äriühing CE Hunedoara ära ainult 93 450 841,17 Rumeenia leud (umbes 20 091 930 eurot) ja tagastas rahandusministeeriumile vahe summas 5 026 058,86 Rumeenia leud (umbes 1 080 602 eurot). 31. märtsiks 2018 oli äriühingu CE Hunedoara tagastamata võlg selle laenu puhul 112 579 946,05 Rumeenia leud (umbes 24 204 688 eurot), mis koosnes põhisummast 93 450 841,17 Rumeenia leud (umbes 20 091 930 eurot), laenuintressist summas 3 306 854,30 Rumeenia leud (umbes 710 973 eurot) ja viivisest summas 15 822 250,68 Rumeenia leud (umbes 3 401 783 eurot).

Tabel 3

Rumeenia ametiasutuste teave viie laenu puhul tagastamata kapitali ja summade kohta 31. märtsi 2018. aasta seisuga

	IBRD loan	BCR credit	BRD credit	Loan to repay incompatible aid	Rescue aid loan
Date of granting	31.5.2002	5.12.2013	5.6.2014	9.6.2015	14.7.2015
Original capital	USD 68,75 million	EUR 17,95 million	EUR 14 million	RON 34,8 million	RON 98,5 million
Outstanding loan principal as of 31.3.2018	0	EUR 15,79 million (RON 73,5 million)	EUR 12,9 million (RON 60,1 million)	RON 34,8 million	RON 93,4 million
Due to the Ministry of Finance as of 31.3.2018 capital, penalty & interest	RON 60,7 million (EUR 13,1 million)	EUR 5,3 million (RON 24,9 million)	EUR 3,0 million (RON 13,9 million)	RON 42,3 million	RON 112,6 million

3.2. **Muud märkused**

(65) Esiteks esitasid Rumeenia ametiasutused selgitused komisjoni 21. aprilli 2015. aasta otsusega heaks kiidetud päästmisabilaenu kohta. Nagu märgiti ka menetluse algatamise otsuses, võtsid Rumeenia ametiasutused päästmislaenu heakskiitmise ajal kohustuse esitada kuue kuu jooksul alates päästmisabi andmist käsitleva otsuse tegemise kuupäevast kas i) tõendid selle kohta, et laen on tagastatud, või ii) kehtiva restruktureerimiskava või iii) põhjendatud likvideerimiskava, mis sisaldab samme äriühingu CE Hunedoara likvideerimiseks mõistliku aja jooksul ilma lisaabita. Sellega seoses kinnitasid Rumeenia ametiasutused, et nad on tõepoolest otsustanud äriühingu CE Hunedoara restruktureerimise variandi kasuks.

(66) Teiseks väitsid Rumeenia ametiasutused seoses menetluse algatamise otsusega, et nende arvates päästmisabi andmist käsitleva otsusega heaks kiidetud päästmisabilaenuga ei antud abisaajale (st äriühingule CE Hunedoara) tegelikult majanduslikku eelist. Rumeenia ametiasutused väitsid, et laen anti kooskõlas pangandusturul valitsevate tingimustega, st tugineti EximBanki majandus- ja finantsanalüüsile; peale selle võeti riikliku maksuameti ette nähtud tagatiste määramisel arvesse tagatise turuväärtust, mis kattis vähemalt 120 % laenu väärtusest.

(67) Kolmandaks, seoses äriühingu CE Hunedoara likvideerimismenetlusega ning söekaevandusvaldkonna ja elektritootmisvaldkonna õigusliku eraldamisega selgitasid Rumeenia ametiasutused, et i) finantsvahendite puudumine, ii) asjaolu, et äriühing CE Hunedoara muutus 2016. aastal kahel korral äriühingu enda taotlusel maksejõuetuks ja tuli seejärel sellest olukorrast mõlemal korral välja, iii) ka asjaolu, et siseriiklikud kohtud ei olnud ajal, mil Rumeenia ametiasutused esitasid teabe, veel teinud otsust seoses järgmise taotlusega algatada maksejõuetusmenetlus, kujutavad kõik endast põhjuseid, mis ei võimaldanud söekaevandusvaldkonda õiguslikult eraldada elektritootmisvaldkonnast.

(68) Rumeenia ametiasutused selgitasid, et õiguslikuks eraldamiseks tuleb järgida teatavaid õigusnormides ette nähtud menetluslikke samme ning et kui kolmandad huvitatud isikud ei sekku, kestab menetlus tavaliselt 6–9 kuud. Peale selle rõhutasid Rumeenia ametiasutused, et sellest olenemata peetakse eraldi arvestust söekaevandustegevuste ja energiatootmistegevuste kohta ning et päästmisabi kasutataks vaid energiavaldkonna jaoks, nagu oli kirjas ka päästmisabi käsitlevas teatises.

(69) Neljandaks, seoses menetluse algatamise otsuses käsitletud tingimustega üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutajatele abi andmise kohta väitsid Rumeenia ametiasutused, et äriühing CE Hunedoara on riikliku elektrienergiasüsteemi toimimiseks hädavajalike teenuste osutaja, mis tegelikult tähendab, et äriühingul CE Hunedoara on õigus saada hüvitist vastavalt kehtivatele õigusnormidele ([22]). Sellega seoses lisasid Rumeenia ametiasutused, et teavet üldist majandushuvi pakkuvate teenuste määratlemiseks, nende teenuste osutaja valimiseks, hüvitise arvutamiseks ja kohustuse kestuse kohta hakati edastama komisjonile 2016. aastast ning sellega ollakse peagi lõpule jõudmas.

(70) Viiendaks väitsid Rumeenia ametiasutused, et riikliku elektrienergiaedastusettevõtja Transelectrica S.A. tehtud uuringutest ilmnes, et kahe Mintias ja Paroşenis asuva elektrienergiajaama tegevuse lõpetamine mõjutaks negatiivselt riikliku elektrienergiasüsteemi toimimist.

(71) Kuuendaks, Rumeenia ametiasutuste hinnangute kohaselt peaksid teised elektrienergiajaamad lõpetama töö lähitulevikus, sest jõustub komisjoni rakendusotsus (EL) 2017/1442 ([23]).

(72) Samas ei ole Rumeenia ametiasutused esitanud mis tahes teavet, mis annaks alust arvata, et enne laenude andmist tegid Rumeenia ametiasutused või turuosalised eelneva hindamise, ning samuti ei esitanud nad tõendeid selle kohta, et laenud oleksid kooskõlas riigiabi eeskirjadega.

(73) Oma märkustes menetluse algatamise otsuse kohta ei vaidlustanud Rumeenia ametiasutused seda, et päästmisabilaen, siseturuga kokkusobimatu abi tagasimaksmiseks antud laen ja kolm ülejäänud laenu kujutavad endast riigi ressursse ning on omistatavad riigile.

4. **ABI HINDAMINE**

(74) Käesolevas otsuses käsitletakse viit riigi rahastatud või toetatud laenu, mida on kirjeldatud punktis 2.4.

(75) Käesolev otsus ei mõjuta mis tahes muude äriühingule CE Hunedoara võimaldatud toetusmeetmete hindamist. See hõlmab eelkõige äriühingu CE Hunedoara otseseks kasuks laenu tagastamise edasilükkamist või laenu tühistamist avalik-õiguslike asutuste poolt, nagu on osutatud menetluse algatamise otsuses, ning samuti varasemat riikliku söeettevõtja JSC Petrosani poolt enne tema likvideerimist riigile tagastamata võlgade tühistamist või nende sissenõudmisest loobumist, kui peaks leitama, et äriühing CE Hunedoara on nimetatud söeettevõtja majanduslik järglane.

(76) Komisjon uurib kõigepealt seda, kas asjaomased viis meedet hõlmavad riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses. Seejärel uurib komisjon seda, kas abi oli juba rakendatud ning kas see abi võiks olla kokkusobiv siseturuga.

(77) Esialgse tähelepanekuna ei nõustu komisjon Rumeenia märkustega BCRi ja BRD laenude kohta. Esiteks, kuigi Rumeenia tegelikult maksis osa BCRi ja BRD laenude põhisummast (laenuvõtjana), ei kehti see äriühingu CE Hunedoara kohta, sest nimetatud äriühing ei tasunud ühtegi osa (all-laenulepingutega antud laenude) põhisummast Rumeenia riigile, nii et tegelikult on ikka veel tagastamata kogu (all-laenulepingutega antud laenudega seotud) algne kapital. Teiseks, komisjon ei nõustu ka Rumeenia ametiasutuste märkustega nende kahe laenu puhul 31. märtsi 2018. aasta seisuga rahandusministeeriumile võlgnetavate summade kohta; nagu allpool selgitatakse, siis komisjon tõepoolest leiab, et BCRi ja BRD (all-laenulepinguga antud) laenude kogu põhisumma (ja mitte ainult põhisumma osamaksed, mis maksegraafiku järgi tuleb tasuda 31. märtsiks 2018) peab äriühing CE Hunedoara juba täies mahus tagastama Rumeenia riigile.

4.1. **Riigiabi olemasolu ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses TFEU**

(78) ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 kohaselt „on igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, siseturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust“.

([22]) Valitsuse erakorraline määrus nr 26/2018 ja valitsuse otsus nr 760/2017.

([23]) Komisjoni 31. juuli 2017. aasta rakendusotsus (EL) 2017/1442, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/75/EL alusel parima võimaliku tehnika (PVT) alased järeldused suurte põletusseadmete jaoks (ELT L 212, 17.8.2017, lk 1).

(79) Seega peavad meetme klassifitseerimiseks abina selle sätte tähenduses olema täidetud järgmised kumulatiivsed tingimused: i) meede peab olema omistatav riigile ja rahastatud riigi ressurssidest; ii) meetmega peab olema antud eelis abisaajale; iii) see eelis peab olema valikuline; ning iv) meede peab moonutama või ähvardama moonutada konkurentsi ja mõjutama liikmesriikidevahelist kaubandust.

4.1.1. *Riigi ressursid ja riigile omistatavus*

(80) Nagu on sedastanud Euroopa Kohus, ([24]) peavad meetmed selleks, et neid saaks liigitada riigiabiks ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses, a) pärinema riigi ressurssidest kas otseselt või kaudselt mis tahes vahendajalt, kes toimib talle antud volituste alusel, ning b) olema omistatavad riigile. Liikmesriigi mõiste hõlmab kõigi tasandite riigiasutusi olenemata sellest, kas tegemist on riikliku, piirkondliku või kohaliku ametiasutusega ([25]).

(81) IBRD laenuga seoses selgitasid Rumeenia ametiasutused, et see laen tulenes 31. mail 2002. aastal IBRD ja äriühingu Electrocentrale Deva (äriühingu CE Hunedoara õiguslik eellane) vahel allkirjastatud kokkuleppest. Sellele laenulepingule andis tagatise Rumeenia valitsus. Kohtupraktika ([26]) kohaselt piisab ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 kohaldamiseks sellest, kui tagatise või lepingulise pakkumisega tekitatakse konkreetne oht võimaliku lisakohustuse tekkimiseks riigile tulevikus. Seega IBRD laenu tagatis hõlmas ressursse riigi eelarvest.

(82) BCRi laenuga seoses kinnitasid Rumeenia ametiasutused, et see laen tulenes lepingust, mille sõlmisid 3. detsembril 2013. aastal BCR ja rahandusministeerium eesmärgiga rahastada neljandikku investeerimisprojektist „Centrala Electrică Paroşeni“. See laen anti seejärel edasi äriühingule CE Hunedoara vastavalt 5. detsembril 2013. aastal sõlmitud all-laenulepingule. Seega all-laenulepingut (seotud BCRi laenuga, mille võttis Rumeenia riik) pakuti äriühingule CE Hunedoara riigi eelarvest tulenevatest vahenditest.

(83) BRD laenuga seoses kinnitasid Rumeenia ametiasutused, et see laen tulenes 19. mail 2014. aastal BRD ja rahandusministeeriumi vahel allkirjastatud kokkuleppest. Selle laenu andis pank laenuvõtjale, kes seejärel andis selle edasi äriühingule CE Hunedoara vastavalt 5. juunil 2014. aastal sõlmitud all-laenulepingule eesmärgiga rahastada veel ühte neljandikku projektist „Centrala Electrică Paroşeni“. Seega all-laenulepingut (seotud BRD laenuga, mille võttis Rumeenia riik) pakuti äriühingule CE Hunedoara riigi eelarvest tulenevatest vahenditest.

(84) Päästmisabilaen, sealhulgas pikendatud tähtajaga ja tagasi maksmata osa sellest, ning laen siseturuga kokkusobimatu abi tagastamiseks hõlmavad riigi ressursse, sest need võimaldati vahenditest, mis olid kõrvale pandud riigi eelarves ja tulenesid sellest eelarvest.

(85) Erinevad toimingud, millega rahandusministeerium võttis laenu, andis laenu edasi või tagas laene äriühingule CE Hunedoara kas siis omal algatusel, talle riigi antud volituste alusel või Rumeenia ministrite nõukogu suuniste alusel, on omistatavad Rumeenia riigile.

(86) Eeltoodut silmas pidades järeldab komisjon, et asjaomased viis laenu hõlmavad riigi ressursse ja on omistatavad Rumeenia riigile.

4.1.2. *Majanduslik eelis*

(87) ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 kohaselt peab selleks, et meedet saaks liigitada riigiabiks, soodustatama meetmega teatavaid ettevõtjaid või teatavate kaupade tootmist. Riigi poolt otseselt või kaudselt pakutud laenud või tagatised võivad soodustada abisaavat ettevõtjat, kui riik pakub rahastamist, mida abisaaja ei saaks finantsturgudelt samadel tingimustel või ei saaks üldse. Selleks, et kindlaks teha, kas ettevõtja on saanud majandusliku eelise, kohaldab komisjon turumajanduse tingimustes tegutseva ettevõtja põhimõtet. Selle põhimõtte kohaselt keskendutakse hindamisel tehingule sellise hüpoteetilise mõistliku eraõigusliku võlausaldaja/investori seisukohast, kes on võimalikult sarnases olukorras riigiga ([27]).

(88) Asjaomase juhtumi puhul on Rumeenia riik nii äriühingu CE Hunedoara võlausaldaja kui ka peamine aktsionär. Sellises olukorras võiks Rumeenia anda või tagada turumajanduse tingimustes tegutseva ettevõtja põhimõttega kooskõlas olevat eraldiseisvat laenu või anda sellele põhimõttele vastava eraldiseisva tagatise, kui laenu andmise tingimused vastavad turutingimustele, tingimusel et eksisteerib tagasimaksmise tõenäosus või suurenenud tulu aktsionärile muul kujul.

([24]) Vt otsus kohtuasjas C-482/99: Prantsusmaa *vs.* komisjon (Stardust Marine) (ECLI:EU:C:2002:294).
([25]) Otsus kohtuasjas C-248/84: Saksamaa *vs.* komisjon (ECLI:EU:C:1987:437, punkt 17).
([26]) Euroopa Kohtu 19. märtsi 2013. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-399/10 P ja C-401/10 P: Bouygues ja Bouygues Télécom *vs.* komisjon jt (ECLI:EU:C:2013:175, punktid 137, 138 ja 139).
([27]) Otsus kohtuasjas C-300/16 P: komisjon *vs.* Frucona Košice (ECLI:EU:C:2017:706, punkt 28).

(89) Sellepärast peab aktsionäri poolt laenude andmise tingimuste hindamisel arvesse võtma aktsialt saadavat võimalikku tulu, mida aktsionär võib mõistlikult oodata. Võttes arvesse i) tabelis 2 esitatud äriühingu CE Hunedoara finantsnäitajaid, ii) äriühingu CE Hunedoara turuhindadest tunduvalt suuremaid tootmise piirkulusid ning iii) äriühingu eellaste varasemat käekäiku, on kõnealuse juhtumi puhul ilmne, et Rumeenia riik või riigiga samasuguses olukorras olev mis tahes turumajanduslik investor ei saanud oodata mis tahes võimalikku tulu dividendide või kapitalikasumina oma osalusest äriühingus CE Hunedoara alates 2013. aastast.

(90) Esiteks, IBRD, BCRi ja BRD laenu puhul, mille võttis või millele andis tagatise Rumeenia rahandusministeerium äriühingu CE Hunedoara kasuks, tuleb hindamiseks arvesse võtta äriühingu finantsolukorda ja tema eellaste varasemat käekäiku, nagu seda oleks teinud mis tahes mõistlik turul tegutsev laenuandja või investor. Isegi enne 2015. aasta aprilli, mil äriühing CE Hunedoara ei suutnud väidetavalt saada rahalisi vahendeid turutingimustel, teenis äriühing pidevalt kahjumit alates oma esimesest täistegevusaastast, mil söekaevandused ja energiatootmine kuulusid samale ettevõtjale.

(91) Teiseks, seoses siseturuga kokkusobimatu abi tagasimaksmiseks antud laenuga märgiti menetluse algatamise otsuses, et samalaadne majanduslik eelis (nagu päästmisabilaenuga seotud eelis) anti äriühingule CE Hunedoara kui järglasele – kes käitas äriühingute Electrocentrale Paroşeni ja Electrocentrale Deva energiatootmisega seotud varasid – riigiabi kaudu, mida käsitles 20. aprillil 2015. aastal vastu võetud otsus siseturuga kokkusobimatu abi kohta, ja sellest tulenevalt ka riigi laenu kaudu, mis anti äriühingule CE Hunedoara selle abi tagasimaksmiseks. Laen siseturuga kokkusobimatu abi tagasimaksmiseks anti ajal, mil äriühing CE Hunedoara vastas Rumeenia ametiasutuste sõnul tingimustele, et tema suhtes saaks kohaldada maksejõuetusmenetlust Rumeenia õigusaktide alusel, ning sellest tulenevalt võib välistada, et äriühing oleks leidnud need rahalised vahendid turutingimustel.

(92) Kolmandaks, päästmisabilaenuga seoses väitsid Rumeenia ametiasutused – nagu on märgitud ka menetluse algatamise otsuses –, et äriühing CE Hunedoara ei suutnud sellist laenu saada kommertspankadelt, ning nad tunnistasid üldiselt, et sellise laenu andmine tähendas (valikulise) eelise andmist ([28]). Pikendatud ja ikka veel tagastamata osa päästmisabilaenust sisaldab samuti majanduslikku eelist, mida äriühing ei oleks saanud turutingimustel, näiteks maksmata osa refinantseerimine ja tagasimaksmine kommertspangast võetud laenuga.

(93) Menetluse algatamise otsuse kohta esitatud märkustes väitsid Rumeenia ametiasutused, et Rumeenia oli tõepoolest kavatsenud restruktureerida äriühingu CE Hunedoara ja muuta päästmisabilaenu restruktureerimisabi osaks. Komisjon märgib siiski, et Rumeenia ei ole esitanud kehtivat restruktureerimiskava vastavalt suunistele päästmis- ja restruktureerimisabi kohta ning pelk kavatsus restruktureerida ei eemalda päästmisabilaenuga antud eelist, sest laenu ei ole tagasi makstud kuue kuu jooksul alates abi andmisest.

(94) Lisaks väitsid Rumeenia ametiasutused oma märkustes menetluse algatamise otsuse kohta, et päästmisabilaen anti kooskõlas pangandusturul valitsevate tingimustega pärast EximBanki analüüsi ja laenule anti tagatis. Selle väite lükkab siiski ümber lihtne asjaolu – nimelt ei õnnestunud äriühingul CE Hunedoara saada laenu kommerts-pankadelt, nagu on esitatud käesoleva otsuse põhjendustes 100 ja 101. Peale selle ei ole Rumeenia ametiasutused esitanud EximBanki krediidiriskianalüüsi.

(95) Neljandaks, ka äriühingu CE Hunedoara eellased ei suutnud täita oma kohustusi, millest enam kui 1,2 miljardit eurot jäi likvideerimisel tasumata. Olenemata sellest, et äriühing CE Hunedoara vabastati enamikust äriühingute Electrocentrale Paroşeni ja Electrocentrale Deva ja riikliku söeettevõtja JSC Petrosani kohustustest, ei olnud äriühingul CE Hunedoara hiljuti asutatud äriühinguna usaldusväärset ja kindlat krediidiajalugu, milleta turul tegutsevad laenuandjad ei soovi tegevust rahastada. Kõik käesoleva menetluse objektiks olevad viis laenu anti tõepoolest riigi eelarvesse kuuluvatest vahenditest (vt punkt 4.1.1). Samas puuduvad tõendid selle kohta, et äriühingule CE Hunedoara oleks võrreldavas mahus andnud laenu turul tegutsev mis tahes eraõiguslik võlausaldaja. Olenemata sellest, et menetluse algatamise otsuses kutsuti Rumeeniat üles esitama tõendeid turul tegutsevate finantseerimisasutuste või pankade poolt äriühingule CE Hunedoara aastatel 2012–2016 tehtud laenupakkumiste kohta, täpsustades, kas need finantseerimisasutused nõudsid ka tagatist riigilt, ei ole esitatud selliseid turul tegutsevate laenuandjate pakkumisi ega tõendeid nendepoolsete positiivsete otsuste kohta.

(96) Viiendaks, nagu selgitatud põhjenduses 20, olid äriühingu CE Hunedoara tootmisvarad need samad, mida varem käitasid raskustesse sattunud eellased, ning neid ei olnud mis tahes viisil märkimisväärselt tootmise või tehnoloogia seisukohast täiustatud, mis oleks andnud aktsionäridele alust mõistlikult oodata paremat või tulutoovamat elektri- ja soojusenergiamüüki Rumeenia elektrienergiaturul. Rumeenia ametiasutustel, olles

([28]) 21. aprilli 2015. aasta otsus päästmisabi andmise kohta; põhjendused 30 ja 31.

äriühingu CE Hunedoara ja tema eellaste täielikud omanikud ning ühtlasi ka äriühingu peamised võlausaldajad, ei saanud jääda märkamata äriühingu CE Hunedoara struktuuriline suutmatus toota piisavalt tegevuskasumit oma kohustuste täitmiseks. Nad andsid riigi eelarvest rahalised vahendid, mida äriühing CE Hunedoara ei oleks saanud finantsturult mis tahes hinnaga.

(97) Kõik viis eespool nimetatud asjaolu mõjutavad äriühingu CE Hunedoara krediidivõimelisust ning muudavad võimatuks selle, et äriühing oleks riigi sekkumiseta leidnud turutingimustel laenuandjad, kes oleks uskunud, et äriühing CE Hunedoara maksab võla tagasi. Samuti ei ole tõenäoline, et Rumeenia ametiasutused võisid oodata kasumit oma osaluselt äriühingus CE Hunedoara ja eelkõige sellest, kui äriühingule turutingimustest soodsamalt laenu andes loobuti tulust.

(98) Kokkuvõttes tundub, et asjaomaste laenudega soodustati äriühingut CE Hunedoara. Äriühing CE Hunedoara oli tõepoolest laenuvõtja, kelle kehva krediidiajalukku kuulusid maksejõuetud ja likvideeritud eellased ning kel puudus krediidiajalugu aastatel 2012–2013, mil äriühing loodi. Äriühingul CE Hunedoara oli kasvav tegevuskahjum, mis ei võimaldanud tal teenindada laene alates aastatest 2013–2014, ning äriühingul jäid tegelikult lepingulised kohustused täitmata, mille tõttu võidi äriühingu suhtes alates 2015. aastast potentsiaalselt kohaldada maksejõuetusmenetlust. Peale selle puuduvad märgid selle kohta, et Rumeenia ametiasutused oleks astunud mis tahes õigeaegseid samme, mida hoolas võlausaldaja oleks teinud oma vahendite tagasinõudmiseks, näiteks kutsudes laenuvõtjat üles laene tagasi maksma või nõudes täitmata jäetud lepinguliste kohustuste täitmise tagamist. Kuigi 2016. aasta jaanuaris esitati taotlus äriühingu CE Hunedoara suhtes maksejõuetusmenetluse algatamiseks (vt põhjendus 22), ei ole see siiani aidanud sisse nõuda ühtegi summat. Kuna laenude andmise või pikendamise ajal oli äriühingu finantsolukord raske ja laenude tagasimaksmise tõenäosus väike, anti asjaomaste laenudega äriühingule CE Hunedoara majanduslik eelis rahastamise ja rahaliste vahendite kaudu, mida tal turult ei oleks olnud võimalik saada.

(99) Selle majandusliku eelise suuruse määramisega seoses osutas komisjon menetluse algatamise otsuse põhjenduses 34 Üldkohtu otsusele kohtuasjas Larko, ([29]) öeldes, et olukorras, kus laenuvõtja on keerulises finantsolukorras, mida iseloomustavad eelkõige vähenev käive, negatiivne omakapital ja suutmatus tagasi maksta laene oma vahenditest, võib laenus peituv majanduslik eelis olla võrdne laenatud vahenditega ning seda isegi juhul, kui riik vaid tagas laenu. Rumeenia ametiasutused ei ole esitanud ühtegi tõendit, mis näitaks, et äriühingul CE Hunedoara oli turul juurdepääs rahastamisele turutingimustel, ja annaks märku sellest, et äriühing üritas laenata turult riigi abita või et tal see õnnestus.

(100) Nagu märgitud põhjenduses 43, järgiti Rumeenia riigi poolt aastatel 2013–2014 keskkonnanormidele vastavuse tagamiseks edasi antud BRD ja BCRi laenu puhul juhtumit, mille puhul Rumeenia oli andnud toetust teise soojuselektrijaama sama liiki rajatisele (suitsugaasi väävlitustamine) 2010. aastal (CE Turceni) ja 2011. aastal (CE Craiova II) ning mille puhul Rumeenia otsustas selliste toetuste kui abiinstrumentide võimaldamise praktika katkestada. Kuid võttes arvesse tunnusjooni, eesmärki ja äriühingu CE Hunedoara finantsolukorda, tundub asjakohane arvata, et BRD laen ja BCRi laen, mille riik edasi andis ja millega rahastati keskkonnanõuetele vastavuse tagamist, olid *de facto* toetused olenemata sellest, et need liigitati juriidiliselt laenudeks.

(101) Samas asjaolu, et Rumeenia riik andis edasi talle BRD ja BCRi antud laenud, näitab, et need eraõiguslikud pangad ei soovinud võtta ühtegi likviidsusriski seoses äriühinguga CE Hunedoara, sest nad pidasid lepinguliste kohustuste täitmata jätmist põhimõtteliselt kindlaks.

(102) Seega eeltoodut silmas pidades järeldab komisjon, et äriühingule CE Hunedoara antud viie laenuga anti majanduslik eelis ning et see eelis on võrdne antud laenude algsete põhiosade kogusummaga.

4.1.3. *Valikulisus*

(103) ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 kohaselt peab selleks, et meedet saaks liigitada riigiabiks, soodustatama meetmega teatavaid ettevõtjaid või teatavate kaupade tootmist. Komisjon märgib, et viis laenu anti äriühingule CE Hunedoara sihtotstarbeliselt selleks, et toetada tema tegevuse jätkamist konkreetses olukorras, kus olid vajalikud investeeringud keskkonnanormidele vastavuse tagamiseks, tegevuskulude katmiseks või siseturuga kokkusobimatu abi tagasimaksmiseks, ning need laenud ei olnud osa laiemast üldise majanduspoliitika meetmest, mille eesmärk oleks olnud toetada võrreldavas õiguslikus ja majanduslikus olukorras olevaid ettevõtjaid, kes tegutsevad elektrienergia tootmise või muudes majandussektorites. Sellepärast järeldab komisjon, et asjaomased laenud on valikulised ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses.

([29]) Otsus kohtuasjas T-423/14: Larko Geniki Metalleftiki kai Metallourgiki AE *vs.* komisjon (ECLI:EU:T:2018:57, punkt 193 ja viidatud kohtupraktika).

4.1.4. *Mõju kaubandusele ja konkurentsi moonutamine*

(104) Kui liikmesriigi antud abiga tugevdatakse äriühingu olukorda võrreldes teiste Euroopa Liidu siseturul konkureerivate äriühingutega, siis leitakse, et need konkureerivad äriühingud on abist mõjutatud ([30]). Piisab sellest, kui abisaaja konkureerib teiste äriühingutega konkurentsile avatud turul ([31]).

(105) Äriühing CE Hunedoara tarnib Rumeenias elektri- ja soojusenergiat. Vastavalt elektrienergia siseturgu käsitlevatele kohaldatavatele liidu eeskirjadele ([32]) võivad elektritarnijad Rumeenias vabalt turule tulla ja kliente valida. Mitmed konkurendid Rumeeniast (nt SN Nuclearelectrica, SN Hidroelectrica) või teistest liikmesriikidest (nt CEZ, Alpiq) on tegelikult seda tõepoolest teinud. Komisjon märgib, et Rumeenia elektrisüsteem on praegu vastastikku seotud Bulgaaria ja Ungari elektrisüsteemidega, nii et neis liikmesriikides toodetakse elektrivooge ja nende elektrivoogudega kaubeldakse nende liikmesriikide vahel.

(106) Seega järeldab komisjon, et uurimise all olevad laenud võivad mõjutada ELi kaubandust ning moonutada või ähvardada moonutada konkurentsi siseturul.

4.1.5. *Järeldused abi olemasolu kohta*

(107) Eespool esitatud argumentidele tuginedes järeldab komisjon, et IBRD laen, mida Rumeenia riik tagas äriühingu CE Hunedoara kasuks, ning BCRi laen ja BRD laen, mille riik võttis nimetatud äriühingu heaks, ning siseturuga kokkusobimatu varasema abi tagasimaksmiseks antud laen ja päästmisabilaen, sealhulgas selle pikendatud ja tagastamata osa, kujutavad endast riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses.

4.2. **Abi seaduslikkus**

(108) Riigigarantiiga IBRD laenu leping, millest äriühing CE Hunedoara kasu sai, allkirjastati 31. mail 2002. aastal äriühinguga Electrocentrale Deva (ühe äriühingu CE Hunedoara õigusliku eellasega), st enne Rumeenia ühinemist Euroopa Liiduga 2007. aastal; seega IBRD laen ei olnud ebaseaduslik isegi juhul, kui peaks ka selguma, et laen sisaldas riigiabi. Seega riigi kui tagatise andja maksed – kuigi need tehti pärast ühinemist – kujutavad endast olemasolevat abi ega ole ebaseaduslikud, ilma et see mõjutaks riigiabi eeskirjade kohaldamist riigi võimaliku edaspidise tegevusetuse suhtes, kui ta kasutab oma edasikaebamisõigust äriühingu CE Hunedoara suhtes.

(109) Kuid BCRi laen, BRD laen ja siseturuga kokkusobimatu abi tagasimaksmiseks antud laen kujutavad endast riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses ning kuna need on välja makstud ELi toimimise lepingu artikli 108 lõiget 3 rikkudes, kujutavad need laenud endast ebaseaduslikku riigiabi.

(110) Päästmisabilaenu, millega seoses komisjon ei esitanud vastuväiteid oma 21. aprilli 2015. aasta otsuses päästmisabi andmise kohta, ei antud enne komisjoni otsust ning seega ei olnud selle laenu puhul tegemist ebaseadusliku riigiabiga. Kuid selle laenu ülemäärane pikendamine ja tagastamata jätmine tunduvalt pikemalt kui ette nähtud kuuekuuline periood, muudavad laenu pikendamise ebaseaduslikuks.

4.3. **Abi kokkusobivus siseturuga ja hindamise õiguslik alus**

(111) Komisjon peab hindama, kas eespool määratletud abimeetmeid saab pidada kokkusobivaks siseturuga. Euroopa Kohtu praktika kohaselt on liikmesriigi ülesanne esitada siseturuga kokkusobivuse võimalikud alused ja näidata, et asjakohased tingimused on täidetud ([33]). Rumeenia küll teavitas päästmisabilaenust ja selle pikendamisest kuue kuu möödumisel pärast komisjoni 21. aprilli 2015. aasta otsust, kuid Rumeenia ei ole teavitanud siseturuga kokkusobimatu abi tagasimaksmiseks antud laenust, BCRi laenust ega BRD laenust ega ka esitanud siseturuga kokkusobivuse võimalikke aluseid; IBRD laenust ei saadud teavitada, sest see anti enne Rumeenia ühinemist liiduga.

(112) Olemasoleva teabe ja menetluse algatamise otsuses märgitu põhjal leiab komisjon, et hinnatavate meetmete puhul võivad siseturuga kokkusobivuse aluseks olla vaid suunised päästmis- ja restruktureerimisabi kohta. Nimetatud suunised sisaldavad eeskirju ja tingimusi selleks, et hinnata raskustes äriühingutele vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktile c antud päästmis- ja restruktureerimisabi kokkusobivust siseturuga.

([30]) Vt eelkõige otsus kohtuasjas 730/79: Philip Morris *vs.* komisjon (ECLI:EU:C:1980:209, punkt 11); otsus kohtuasjas C-53/00: Ferring (ECLI:EU:C:2001:627, punkt 21), otsus kohtuasjas C-372/97: Itaalia *vs.* komisjon (ECLI:EU:C:2004:234, punkt 44).

([31]) Otsus kohtuasjas T-214/95: Het Vlaamse Gewest *vs.* komisjon (ECLI:EU:T:1998:77).

([32]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/72/EÜ, mis käsitleb elektrienergia siseturu ühiseeskirju ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2003/54/EÜ (ELT L 211, 14.8.2009, lk 55).

([33]) Otsus kohtuasjas C-364/90: Itaalia *vs.* komisjon (ECLI:EU:C:1993:157, punkt 20).

4.3.1. *Päästmis- ja restruktureerimisabi käsitlevate suuniste kohaldatavus*

(113) Päästmis- ja restruktureerimisabi käsitlevate suuniste punktide 137 ja 138 kohaselt uurib komisjon iga tema loata antud ning seetõttu ELi toimimise lepingu artikli 108 lõikega 3 vastuolus oleva päästmis- või restruktureerimisabi kokkusobivust siseturuga nende suuniste alusel, kui osa sellest abist või kogu abi on antud pärast suuniste avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* abi andmise ajal kehtivate suuniste alusel, ning ülejäänud juhtudel lähtub komisjon uurimisel abi andmise ajal kehtinud suunistest.

(114) Päästmisabilaen ja siseturuga kokkusobimatu abi tagasimaksmiseks antud laen anti pärast päästmis- ja restruktureerimisabi käsitlevate suuniste jõustumist 1. augustil 2014. aastal. Seega on suunised nende kahe laenu suhtes kohaldatavad.

(115) BCRi laenust ja BRD laenust komisjoni ei teavitatud ning sellega rikuti ELi toimimise lepingu artikli 108 lõiget 3. Sellest järeldub, et isegi kui need kaks laenu oleks olnud antud enne 1. augustit 2014, siis sel määral, mil neid tuleb hinnata koos raskustes olevale äriühingule antud ühtse abi osana, tuleb BCRi laenu ja BRD laenu suhtes samuti kohaldada päästmis- ja restruktureerimisabi käsitlevaid suuniseid.

4.3.2. *Päästmis- ja restruktureerimisabi käsitlevate suuniste kohaldamine*

(116) Päästmis- või restruktureerimisabi on võimalik saada vaid päästmis- ja restruktureerimisabi käsitlevate suuniste punktis 20 määratletud raskustes oleval ettevõtjal, kes ei tegutse söe-, terase- ja finantssektoris, nagu on määratletud suuniste punktis 16. Nagu märgiti päästmisabi andmise otsuses, vastas äriühing CE Hunedoara juba 2015. aasta aprillis kõiki võlakohustusi hõlmava maksejõuetusmenetluse kohaldamise kriteeriumidele, nagu on sätestatud päästmis- ja restruktureerimisabi käsitlevate suuniste punkti 20 alapunktis c, ning 2016. aasta jaanuaris tõepoolest äriühingu suhtes sellist menetlust alustati (vt põhjendus 22). Sellepärast võib äriühingut CE Hunedoara käsitada raskustes oleva ettevõtjana päästmis- ja restruktureerimisabi suuniste tähenduses.

(117) Kõigepealt märgib komisjon, et Rumeenia ametiasutused ei ole esitanud mis tahes tõendeid selle kohta, et abi oleks kooskõlas tingimustega, mis on sätestatud päästmis- või restruktureerimisabi siseturuga kokkusobivuse kohta asjaomastes suunistes.

(118) BCRi laenu, BRD laenu ja siseturuga kokkusobimatu abi tagasimaksmiseks antud laenu hindab komisjon nüüd koos, sest need anti raskustes ettevõtjale investeeringu või tegevusabina, mis võimaldas äriühingul CE Hunedoara katta oma kulusid ajal, mil tal puudus juurdepääs finantsturgudele (vt põhjendus 99). Selle alusel leiab komisjon, et päästmis- ja restruktureerimisabi suunistes sätestatud tingimused restruktureerimisabi kokkusobivuseks siseturuga ei ole täidetud järgmistel põhjustel: i) restruktureerimiskava (mis esitati 2015. aasta oktoobris ja mida muudeti 2016. aasta jaanuaris) ei olnud algusest peale kehtiv, sest sellega ei olnud võimalik tagada äriühingu CE Hunedoara pikaajalist elujõulisust pideva lisaabita, ning seda ei ole järgitud; ii) äriühing CE Hunedoara ei ole ise märkimisväärselt panustanud kooskõlas päästmis- ja restruktureerimisabi käsitlevate suuniste punktidega 62–64; ning iii) ei olnud võimalik kindlaks teha mis tahes meetmeid, mis aitaksid piirata konkurentsi kooskõlas päästmis- ja restruktureerimisabi käsitlevate suuniste punktidega 74–86.

(119) Kuigi päästmis- ja restruktureerimisabi käsitlevate suuniste punktidega 99–103 nähakse ette eritingimused raskustes olevatele üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutajatele, jõuab komisjon nende punktidega seoses järeldusele, et hinnatavaid laene ei saa hinnata või arvesse võtta kui hüvitist selliste teenuste osutamise eest, nagu on osutatud päästmis- ja restruktureerimisabi käsitlevate suuniste punktis 100. Esiteks ei väideta ega ole kindlaks tehtud, et äriühing CE Hunedoara oleks tegutsenud kehtivate volituste alusel, milles oleks selgelt esile tõstetud mis tahes põhjendatud erisused elektritootmises võrreldes teiste Rumeenia turul tegutsevate elektritootjatega; Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktika ([34]) kohaselt on kehtivate volituste olemasolu oluline tingimus selleks, et riigiabi saaks käsitada hüvitisena üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamise eest. Teiseks olid asjaomased laenud sihtotstarbelised laenud ning neid ei ole antud seoses teenuseosutamisega kaasnevate määratletavate ja põhjendatud lisakuludega. Kolmandaks, laenusummad ei ole üksikult ega kumulatiivselt kindlaks määratud

([34]) Otsus kohtuasjas C-280/00: Altmark Trans ja Regierungspräsidium Magdeburg *vs.* Nahverkehrsgesellschaft Altmark (EKL 2003, I-7747).

objektiivsete näitajate alusel, mis oleks eelnevalt kehtestatud ja välja töötatud konkreetselt just üldist majandushuvi pakkuvate teenustega seotud kulude jaoks, võttes arvesse äriühingu CE Hunedoara kõiki tulusid ja kulusid. Sellepärast ei saa komisjon päästmis- ja restruktureerimisabi käsitlevate suuniste punktide 100 ja 101 alusel järeldada, et asjaomaseid laene tuleks käsitada hüvitisena üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamist käsitleva otsuse ([35]) või üldist majandushuvi pakkuvate teenuste raamistiku ([36]) alusel.

(120) Samuti ei ole Rumeenia suutnud täita oma kohustust õiguslikult eraldada äriühingus CE Hunedoara söekaevandamistegevust elektritootmistegevusest; selle kohustuse võttis Rumeenia päästmisabi heakskiitmise ajal ja selleks oleks vastavalt Rumeenia ametiasutuste esitatud teabele pidanud kuluma 6–9 kuud. Kaks söekaevandust saavad tegevusabi tegevuse lõpetamiseks vastavalt söekaevandusele antud teist abi käsitlevale otsusele (vt põhjendus 12). Rumeenia ametiasutused on väitnud oma märkustes menetluse algatamise otsuse kohta, et peetakse eraldi arvestust söekaevandustegevuste ja energiatootmistegevuste kohta, kuid eraldi arvestus ei takista iseenesest kaevandustegevuse ristsubsideerimist teise tegevuse arvelt. Rumeenia ametiasutused ei tõendanud ristsubsideerimise puudumist näiteks selliste tõendite abil, millest ilmneks, et riigiabist saab kasu ainult elektritootmisvaldkond. Selle vajaliku tõendi puudumisel ei saa välistada, et mõnest käesoleva otsusega hõlmatud laenust said otseselt või kaudselt kasu ka äriühingu CE Hunedoara söekaevandused, mis oleks päästmis- ja restruktureerimisabi käsitlevate suuniste punkti 16 rikkumine, sest nimetatud suuniste kohaselt ei ole lubatud anda päästmis- ja restruktureerimisabi söesektorile.

(121) Lõpetuseks tasub märkida, et siseturuga kokkusobimatu abi tagasimaksmiseks antud laenust saadavad tulud on äriühingu CE Hunedoara käsutuses. Deggendorfi põhimõtte ([37]) kohaselt ei anna sellise tagasimaksmata laenu kogunemine, mis on antud kolme teise laenuga siseturuga kokkusobimatu varasema abi tagasimaksmiseks, alust arvata, et võimalik restruktureerimisabi äriühingule CE Hunedoara on kokkusobiv siseturuga päästmis- ja restruktureerimisabi käsitlevate suuniste punkti 94 alusel. Samas saab äriühing CE Hunedoara endiselt kasu riigiabist asjaomaste laenude kujul sel määral, mil need ei ole tagasi makstud, ja jätkab ikkagi tegevust konkurentide kahjuks.

(122) Kokkuvõttes leiab komisjon eeltoodut arvesse võttes, et BCRi laen ja BRD laen, mis võeti äriühingu CE Hunedoara kasuks ning mis hinnates koos ülemäära pikendatud päästmisabilaenuga muudavad viimati nimetatud laenu restruktureerimislaenuks, ja siseturuga kokkusobimatu abi tagasimaksmiseks antud laen ei ole siseturuga kokkusobivad.

(123) Päästmisabilaenuga seoses kohustus Rumeenia kooskõlas päästmis- ja restruktureerimisabi käsitlevate suuniste punkti 55 alapuntiga d esitama kuue kuu jooksul alates päästmisabi andmist käsitleva otsuse tegemisest või esimese osa väljamaksmisest (vt päästmisabi andmist käsitleva otsuse põhjendus 54) kas tõendid selle kohta, et laen maksti tagasi, või kehtiva restruktureerimiskava või põhjendatud likvideerimiskava, milles on kindlaks määratud sammud äriühingu CE Hunedoara likvideerimiseks mõistliku aja jooksul ilma lisaabita. Rumeenia ei täitnud seda kohustust, sest i) päästmisabilaenu ei ole täiel määral tagasi makstud ja ii) Rumeenia ametiasutustele anti teada, et restruktureerimiskavaga (mille Rumeenia ametiasutused esitasid 2015. aasta oktoobris ja mida muudeti 2016. aasta jaanuaris) ei olnud tagatud, et äriühing CE Hunedoara suudaks saavutada pikaajalise elujõulisuse ilma pideva lisaabita.

(124) Lisaks eespool öeldule märgib komisjon, et äriühingu CE Hunedoara likvideerimine minimaalselt kolme aastaga, nagu Rumeenia ametiasutused andsid teada 2017. aasta mais (st 1,5 aastat pärast 2015. aasta oktoobris saabunud tähtaega (kuus kuud pärast päästmisabi andmist käsitleva otsusega heaks kiidetud päästmisabi andmist)), tundub olevat liiga pikk aeg.

(125) Eeltoodu põhjal järeldab komisjon, et päästmisabilaenu pikendamine on kokkusobimatu siseturuga.

([35]) Komisjoni 20. detsembri 2011. aasta otsus 2012/21/EL Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 106 lõike 2 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele avalike teenuste eest makstava hüvitisena antava riigiabi suhtes (ELT L 7, 11.1.2012, lk 3).

([36]) Komisjoni teatis – Euroopa Liidu raamistik riigiabi jaoks, mida antakse avalike teenuste eest makstava hüvitisena (2011) (ELT C 8, 11.1.2012, lk 15).

([37]) Otsus liidetud kohtuasjades T-244/93 ja T-486/93: TWD Deggendorf *vs.* komisjon (ECLI:EU:T:1995:160, punkt 56).

5. **SISSENÕUDMINE**

(126) ELi toimimise lepingu ja Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on komisjon pädev otsustama, et asjaomane liikmesriik peab tühistama või muutma abi, kui komisjon on leidnud, et abi on kokkusobimatu siseturuga ([38]). Samuti on kohus järjepidevalt sedastanud, et liikmesriigi kohustus tühistada komisjoni poolt siseturuga kokkusobimatuks tunnistatud abi on ette nähtud selleks, et taastada varasem olukord ([39]).

(127) Sellega seoses on Euroopa Kohus sedastanud, et see eesmärk on täidetud, kui abisaaja on ebaseadusliku abiga saadud summad tagasi maksnud, loobudes sel moel eelisest, mis tal turul konkurentide ees oli, ning on taastatud enne abimakset valitsenud olukord ([40]).

(128) Selles küsimuses on nõukogu määruse (EL) 2015/1589 ([41]) artikli 16 lõikes 1 sätestatud, et kui ebaseadusliku abi korral tehakse negatiivne otsus, nõuab komisjon, et kõnealune liikmesriik peab võtma kõik vajalikud meetmed, et abisaajalt abi tagasi saada.

(129) Seega i) BCRi laen, ii) BRD laen, iii) siseturuga kokkusobimatu abi tagasimaksmiseks antud laen ja iv) päästmisabilaen – mis muutus ebaseaduslikuks hetkest, mil päästmisabi ei tagastatud kuue kuu jooksul pärast selle andmist ja/või väljamaksmist – anti ELi toimimise lepingu artikli 108 lõiget 3 rikkudes ning neid tuleb käsitada ebaseadusliku ja siseturuga kokkusobimatu abina ning tagasi nõuda, et taastada enne nende andmist turul valitsenud olukord. Tagasinõudmine peaks hõlmama aega alates hetkest, mil abisaaja sai eelise, st hetkest, mil abi laenude põhisumma kujul anti ebaseaduslikult abisaaja käsutusse, kuni tegeliku tagasimaksmiseni, ning tagasinõutavatelt summadelt tuleks arvestada intressi kuni täieliku tagasimaksmiseni. Tagasinõudmisega seotud intress on eraldiseisev lepingujärgsest intressist, viivisest või muudest asjaomaste laenudega seotud summadest, mille äriühing CE Hunedoara riigile võlgneb.

(130) Vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale ei ole abisaaja maksejõuetus ja tema suutmatus abi tagasi maksta sobiv põhjus vabastada ta abi hüvitamise kohustusest ([42]). Sel juhul on enne abi andmist valitsenud olukorra taastamine ja konkurentsimoonutuse kõrvaldamine põhimõtteliselt võimalik nii, et abi tagasimaksmise kohustus registreeritakse koos teiste kohustustega osana kohtulikust likvideerimismenetlusest. Kui liikmesriik ei suuda tagasi nõuda kogu abisummat, võidakse tagasinõudmiskohustus lugeda täidetuks kohustuse registreerimisega, tingimusel et maksejõuetusmenetluse tulemusel see ebaseaduslikku abi saanud äriühing likvideeritakse, st tema tegevus lõpetatakse lõplikult ([43]). Äriühingu likvideerimine päästmisabi mittetagastamise korral kuue kuu jooksul alates selle abi heakskiitmisest või väljamaksmisest on samuti ette nähtud päästmis- ja restruktureerimisabi käsitlevates suunistes ja päästmisabi andmist käsitlevas otsuses (põhjendused 20 ja 21 ning põhjenduse 52 punkt d).

(131) Komisjon võtab teadmiseks Rumeenia ametiasutustega hiljuti toimunud arutelud, mille käigus tehti kindlaks, et äriühingu CE Hunedoara likvideerimisega võib kaasneda tema varade likvideerimine ja müük kohustuste täitmiseks, sealhulgas nende kohustuste täitmiseks, mis tulenevad käesoleva otsusega Rumeenia suhtes kehtestatava tagasinõudmiskohustuse rakendamisest. Igal juhul kinnitasid Rumeenia ametiasutused, et siseriiklikus õiguses on olemas sätted, millega tagatakse tegevuse jätkuvus, ning nimetasid sellega seoses 10. juuli 2012. aasta seadust nr 123 elektrienergia ja maagaasi kohta, eelkõige selle peatükki energiavarustuskindluse ja ohutuse kohta.

(132) Seoses likvideerimisega ning pidades silmas oma juriidilist kohustust tagada varustuskindlus, võib Rumeenia otsustada võtta meetmed, mille eesmärk on vältida järske katkestusi selle piirkonna varustamises elektri- ja soojusenergiaga, kus äriühing CE Hunedoara tegutseb ja teenuseid osutab. Kuid sellised meetmed peavad olema proportsionaalsed, mõistlikud ning piirduma ajalises mõttes ja oma ulatuselt sellega, mis on hädavajalik elektrienergiatootmisvarade väärtuse säilitamiseks. Käesoleva otsuse jõustamisel tuleb komisjoni enne teavitada ja komisjonil peab olema võimalik kontrollida, kas need tingimused on täidetud. Sellest tulenevalt ei mõjuta käesolev otsus üldjuhul selliseid asjaomaseid meetmeid ja elektrienergiatootmisvarade üleandmise protsessi.

([38]) Vt otsus kohtuasjas C-70/72: komisjon *vs.* Saksamaa (ECLI:EU:C:1973:87, punkt 13).
([39]) Vt otsus liidetud kohtuasjades C-278/92, C-279/92 ja C-280/92: Hispaania *vs.* komisjon (ECLI:EU:C:1994:325, punkt 75).
([40]) Vt otsus kohtuasjas C-75/97: Belgia *vs.* komisjon (ECLI:EU:C:1999:311, punktid 64 ja 65).
([41]) Nõukogu määrus (EL) 2015/1589, 13. juuli 2015, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 kohaldamiseks (ELT L 248, 24.9.2015, lk 9).
([42]) Euroopa Kohtu 29. aprilli 2004. aasta otsus kohtuasjas C-277/00: Saksamaa *vs.* komisjon (ECLI:EU:C:2004:238, punkt 85); Euroopa Kohtu 15. jaanuari 1986. aasta otsus kohtuasjas C-52/84: komisjon *vs.* Belgia (ECLI:EU:C:1986:3, punkt 14); Euroopa Kohtu 21. märtsi 1990. aasta otsus kohtuasjas C-142/87: Belgia *vs.* komisjon (ECLI:EU:C:1990:125, punktid 60–62).
([43]) Euroopa Kohtu 11. detsembri 2012. aasta otsus kohtuasjas C-610/10: komisjon *vs.* Hispaania (ECLI:EU:C:2012:781, punkt 104).

(133) Lisaks, 31. juulil 2018. aastal toimunud videokonverentsil (vt põhjendus 3) väljendasid Rumeenia ametiasutused oma kavatsust võtta asjakohased meetmed seoses äriühingu CE Hunedoara elektrienergiatootmisvarade uuele alles loodavale äriühingule üleandmise protsessiga. Seda kavatsetakse teha valitsuse erakorralise määrusega, mille kohaselt antakse vaid elektrienergiatootmisvarad (st kaevandusteta) kolmes osas üle *datio in solutum* (rumeenia keeles „dare în plată“). Rumeenia ametiasutustega kokku lepitud protokolli kohaselt hõlmaks see protsess järgmist:

i) esiteks, koostatakse kohustuslik hindamisaruanne eesmärgiga teha kindlaks elektrienergiatootmisvarad (praegu panditud rahandusministeeriumi poolt) ja äriühingu CE Hunedoara võlgade suurus;

ii) teiseks, need panditud varad antakse üle rahandusministeeriumile ja seejärel energeetikaministeeriumile;

iii) kolmandaks, need panditud varad antakse üle uuele äriühingule ning seejärel tehakse sellele uuele äriühingule ülesandeks üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamine.

(134) Käesolev otsus ei mõjuta sellist varade üleandmist valitsuse tulevase erakorralise määruse abil, tingimusel et eespool nimetatud kavandatud üleandmise teevad Rumeenia ametiasutused kooskõlas õigusnormidest tulenevate nõuetega, sealhulgas eelkõige hinnates neid varasid nõuetekohaselt.

6. **JÄRELDUS**

(135) Komisjon järeldab, et Rumeenia ametiasutused on andnud äriühingule CE Hunedoara ebaseaduslikku riigiabi, mis on kokkusobimatu siseturuga ja tuleb tagasi nõuda,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Rahvusvahelise Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga (IBRD) laenu (IBRD laen), millele andis tagatise Rumeenia riik ja mille äriühing CE Hunedoara sai kui isik, kellele oli abi üle läinud, ei antud äriühingule CE Hunedoara ebaseaduslikult ega Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 lõiget 3 rikkudes.

Artikkel 2

Järgmised äriühingule CE Hunedoara antud laenud, mille summad on märgitud punktides a–d, kujutavad endast riigiabi, mille Rumeenia andis ebaseaduslikult (või mida ei makstud tagasi, nagu see on punktis d nimetatud laenu puhul) ja rikkudes Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 lõiget 3 ning mis on siseturuga kokkusobimatud:

a) Rumeenia Äripanga laen, mille võttis rahandusministeerium, kes laenas selle all-laenulepingu alusel edasi äriühingule CE Hunedoara (BCRi laen) – summas 83 485 450 Rumeenia leud;

b) Rumeenia Arengupanga laen, mille võttis rahandusministeerium, kes laenas selle all-laenulepingu alusel edasi äriühingule CE Hunedoara (BRD laen) – summas 68 371 170 Rumeenia leud;

c) laen, mis anti selleks, et maksta tagasi siseturuga kokkusobimatu abi, mis nõuti tagasi siseturuga kokkusobimatut abi käsitleva otsuse alusel (laen siseturuga kokkusobimatu abi tagasimaksmiseks) – summas 34 785 015 Rumeenia leud;

d) laen, mis kujutab endast abi vastavalt päästmisabi andmist käsitlevale otsusele, ja vastavad intressid (päästmisabilaen) – välja makstud summa 98 476 900 Rumeenia leud, mida ei makstud tagasi pärast kuue kuu möödumist väljamakse tegemisest.

Artikkel 3

1. Rumeenia nõuab abisaajalt artiklis 2 osutatud siseturuga kokkusobimatu abi tagasi.

2. Tegelikult tagasi nõutavad summad on võrdsed abisaajale reaalselt välja makstud summadega, mida abisaaja ei ole Rumeenia riigile tagasi maksnud; nendelt summadelt arvestatakse intressi nende abisaaja käsutusse andmise kuupäevast kuni summade tegeliku tagasisaamiseni.

3. Intressi arvutatakse liitintressina kooskõlas komisjoni määruse (EÜ) nr 794/2004 V peatükiga ([44]).

4. Rumeenia tühistab kõik artiklis 2 osutatud abi väljamaksmata maksed alates käesoleva otsuse vastuvõtmise kuupäevast.

Artikkel 4

1. Artiklis 2 osutatud abi nõutakse tagasi viivitamata ja tõhusalt, ilma et see mõjutaks asjaomaseid meetmeid, mida Rumeenia võib võtta eesmärgiga tagada nende elektritootmisvarade töö jätkamine, mis on vajalikud elektri- ja soojusenergia tarnimiseks, tingimusel et need meetmed on proportsionaalsed, mõistlikud ning piirduvad ajaliselt ja ulatuselt sellega, mis on hädavajalik varade väärtuse säilitamiseks.

2. Rumeenia tagab käesoleva otsuse rakendamise nelja kuu jooksul pärast otsuse teatavakstegemise kuupäeva.

Artikkel 5

1. Kahe kuu jooksul pärast käesoleva otsuse teatavakstegemist esitab Rumeenia komisjonile järgmise teabe:

a) abisaajalt tagasi nõutav kogusumma (põhisumma ja intress);

b) käesoleva otsuse täitmiseks juba võetud ja kavandatavate meetmete üksikasjalik kirjeldus;

c) elektritootmisvarade töö jätkamise tagamiseks juba võetud ja kavandatavate meetmete üksikasjalik kirjeldus;

d) dokumendid, mis kinnitavad, et abisaajale on antud korraldus abi tagasi maksta.

2. Rumeenia teavitab komisjoni käesoleva otsuse täitmiseks võetud riiklike meetmete edenemisest, kuni artiklis 2 osutatud abi on lõplikult tagasi makstud. Rumeenia esitab komisjoni taotluse alusel viivitamata teabe käesoleva otsuse täitmiseks juba võetud ja kavandatavate meetmete kohta. Ta esitab ka üksikasjalikud andmed abisaajalt juba tagasi saadud abisummade ja intressi kohta.

Artikkel 6

Käesolev otsus on adresseeritud Rumeeniale.

Brüssel, 8. november 2018

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Margrethe VESTAGER

([44]) Komisjoni 21. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 794/2004, millega rakendatakse nõukogu määrust (EL) 2015/1589, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 kohaldamiseks (ELT L 140, 30.4.2004, lk 1).